

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN
-----o0o-----

ĐẶNG THỊ HUYỀN OANH

**MÔ HÌNH CÔNG TÁC XÃ HỘI TRƯỜNG HỌC ĐỐI VỚI
HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TẠI THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ CÔNG TÁC XÃ HỘI

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Nguyễn Hồi Loan
2. PGS.TS. Nguyễn Thanh Bình

HÀ NỘI – 2021

Công trình được hoàn thành tại: Khoa Xã hội học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn,
Đại học Quốc gia Hà Nội.

Người hướng dẫn khoa học: 1.PGS.TS. Nguyễn Hồi Loan ; 2. PGS.TS. Nguyễn Thanh Bình

Phản biện: .....

.....

Phản biện: .....

.....

Phản biện: .....

.....

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng cấp cơ sở chấm luận án tiến sĩ họp tại Trường Đại
học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội vào hồi   giờ   ngày
tháng   năm 2021

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam

- Trung tâm Thông tin - Thư viện, Đại học Quốc gia Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cùng với lịch sử hình thành và phát triển của CTXH, CTXH TH được triển khai rất sớm với các mô hình trợ giúp, cách tiếp cận và những yêu cầu về nhân sự trong lĩnh vực này. Tại Anh vào năm 1871 bắt nguồn từ nhiệm vụ của xã hội giao cho TH trong sự nghiệp giáo dục và đào tạo đối với trẻ em. Nhiều nghiên cứu ở các nước trên thế giới cho thấy từ khi hình thành và phát triển CTXH TH tập trung đến vấn đề đó là thay đổi và cải thiện môi trường học tập cho HS. Áp dụng các phương pháp như đánh giá vấn đề và tìm hiểu nhu cầu của HS từ đó xây dựng và cung cấp các dịch vụ hỗ trợ như tham vấn, tư vấn và hỗ trợ tâm lý, xã hội đối với HS bên cạnh việc KNS và giá trị sống. Hình thành năng lực tự giải quyết vấn đề, phát huy tiềm năng, năng lực học tập của bản thân, thiết lập mối quan hệ với bạn bè, gia đình và thầy cô giáo trong nhà trường.

Với ý nghĩa về mặt lý luận và thực tiễn như vậy, với mong muốn được góp phần nhỏ bé vào hoạt động nghiên cứu và hỗ trợ giải quyết các vấn đề gặp phải của học sinh - học sinh, học sinh - giáo viên, giáo viên - học sinh - phụ huynh đề xuất các hoạt động CTXH trong TH, chúng tôi đã lựa chọn đề tài: ***“Mô hình công tác xã hội trường học đối với học sinh trung học cơ sở tại thành phố Hà Nội”*** để tiến hành nghiên cứu ở trình độ luận án tiến sĩ.

2. Ý nghĩa của nghiên cứu

2.1. Ý nghĩa lý luận

Bổ sung thêm nguồn tài liệu về lĩnh vực CTXH TH với quy trình xây dựng mô hình trong trường học, mang tính khả thi và đáp ứng các dịch vụ hỗ trợ của CTXH trong bối cảnh hiện nay.

2.2. Ý nghĩa thực tiễn

Nghiên cứu cũng làm rõ cơ sở thực tiễn về CTXH TH trong quá trình tổ chức về hình thức, nội dung, phương pháp hỗ trợ đối với HS có vấn đề trong trường THCS tại Hà Nội nói riêng và cả nước nói chung. Vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ của CTXH TH sẽ góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động thực hành CTXH, từ đó nâng cao chất lượng đào tạo CTXH TH đối với HS tại thành phố Hà Nội và những bài học kinh nghiệm tổ chức các mô hình hoạt động CTXH TH đối với HS tại các trường THCS.

3. Đối tượng, khách thể, phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Mô hình công tác xã hội trường học đối với học sinh trung học cơ sở tại thành phố Hà Nội

3.2. Khách thể nghiên cứu

- Học sinh
- Cán bộ quản lí
- Giáo viên
- Cán bộ
- Phụ huynh học sinh

3.3. Phạm vi nghiên cứu

3.3.1. Thời gian: Từ năm 2016-2019

3.3.2. Không gian: 02 trường THCS Nguyễn Bình Khiêm, THCS Vân Canh

3.3.3. Giới hạn nội dung: Trong trường học hiện nay có sự giao thoa giữa các mô hình tư vấn tâm lý, tham vấn học đường và CTXH TH. Chính vì vậy đội ngũ cán bộ quản lí, giáo viên và phụ huynh HS, HS chưa có sự phân biệt về các mô hình. Các thầy cô giáo, cán bộ lãnh đạo quản lí các cấp mới chỉ biết đến phòng tư vấn tâm lý học đường, hoạt động tư vấn học đường mà chưa hiểu rõ về hoạt động CTXH TH.

4. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

4.1. Mục đích

Nghiên cứu tập trung phân tích, đánh giá nhu cầu của học sinh, giáo viên, phụ huynh về hình thức và nội dung trợ giúp về CTXH TH và kinh nghiệm tổ chức một số hoạt động hỗ trợ thực tiễn đối với học sinh trong lĩnh vực CTXH TH. Thông qua khảo sát định lượng và kiểm chứng định tính bức tranh chung và đề xuất mô hình dự kiến về CTXH TH dựa trên căn cứ khoa học, ứng dụng thực tiễn và bài học kinh nghiệm được rút ra làm bối cảnh cho các phân tích cụ thể.

4.2. Nhiệm vụ

- Thu thập các nghiên cứu về hoạt động hỗ trợ CTXH đối với HS THCS nói chung và tại thành phố Hà Nội nói riêng.
- Khảo sát về thực trạng các vấn đề gặp phải của HS THCS
- Khảo sát về nhu cầu hoạt động CTXH TH đối với HS của giáo viên, phụ huynh học sinh

- Phân tích quy trình xây dựng và vận hành mô hình CTXH tính khả thi, bài học rút ra.

6. Những đóng góp mới của luận án

Nghiên cứu ứng dụng các quan điểm tiếp cận trong hệ thống lý thuyết của CTXH từ đó tìm hiểu và phân tích nhu cầu mong muốn của HS, GV và phụ huynh về hình thức hỗ trợ của hoạt động CTXH TH. Từ cơ sở lý luận và thực tiễn nhóm nghiên cứu muốn tìm hiểu về quy trình xây dựng mô hình CTXH mang bóng dáng của mô hình CTXH TH đối với HS THCS tại thành phố Hà Nội hiện nay.

7. Bố cục của Luận án

- Phần mở đầu

- Phần nội dung chính gồm: 4 chương

Chương 1: Tổng quan vấn đề nghiên cứu

Chương 2: Cơ sở lý luận và thực tiễn của đề tài

Chương 3: Cơ sở thực tiễn xây dựng quy trình mô hình CTXH TH

Chương 4: Đề xuất mô hình CTXH TH

Kết luận và khuyến nghị

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VỀ MÔ HÌNH CÔNG TÁC XÃ HỘI TRƯỜNG HỌC

Trong chương này, tác giả tổng hợp các nghiên cứu tới luận án. Nội dung chương là kết quả điểm luận các nghiên cứu tiêu biểu trên thế giới và trong nước về những nội dung liên quan đến mô hình CTXH TH và cách thức triển khai các mô hình CTXH TH.

Nội dung tập trung vào phân tích và tổng hợp các nghiên cứu theo các hướng nghiên cứu cơ bản sau:

- (1) Nghiên cứu về CTXH TH trên thế giới và Việt Nam
- (2) Vai trò của nhân viên CTXH TH và dịch vụ hỗ trợ tại trường
- (3) Mô hình CTXH TH trong bối cảnh hiện nay

1.1. Nghiên cứu về công tác xã hội trường học đối với học sinh

1.1.1. Nghiên cứu về lịch sử công tác xã hội trường học

Như vậy, CTXH trong trường học đã xuất hiện từ rất sớm, bắt đầu ở các nước phương Tây có nền an sinh xã hội phát triển, lan rộng sang các nước châu Á châu Úc. Đồng thời các nghiên cứu về lịch sử CTXH trường học trên thế giới đã chỉ ra rằng sự phát triển của lĩnh vực CTXH này là một xu thế tất yếu khi xã hội phát triển, đề ra nhiệm vụ CTXH TH giai đoạn đầu tiên đã được mở rộng rất nhiều như cải thiện môi trường TH, liên kết và phát triển các mối quan hệ giữa gia đình, nhà trường và xã hội.

1.1.2. Các nghiên cứu về vai trò của nhân viên công tác xã hội và các dịch vụ CTXH tại trường học

Những nghiên cứu về các hoạt động can thiệp đã giúp làm rõ hơn vai trò của CTXH TH, phạm vi hoạt động và hình thức triển khai các can thiệp tại các nước trên thế giới. Vì vậy, CTXH trong TH cần hướng tới thực hiện các hoạt động thực hành như giúp đỡ học sinh, phụ huynh, giáo viên hay cán bộ quản lý trong trường nâng cao kiến thức và kỹ năng cho HS, phụ huynh và giáo viên, cán bộ quản lý cùng tham gia hoạt động can thiệp và trợ giúp giải quyết vấn đề cho HS tạo ra môi trường giáo dục thuận lợi nhất đối với các em. Áp dụng các phương pháp công tác xã hội trong trường học như: CTXH cá nhân, CTXH nhóm, tham vấn trong CTXH và quản lý trường học. Kết hợp với một số hoạt động thúc đẩy sự tham gia của học sinh, cán bộ quản lý trong nhà trường như: tổ, nhóm hỗ trợ học sinh, giữa nhà trường và các tổ chức cộng đồng, hợp

tác gia đình - cộng đồng và hệ thống nhà trường.

1.1.4. Các mô hình công tác xã hội trường học đối với học sinh

1.1.4.1. Các nghiên cứu về mô hình CTXH trường học ở Mỹ

Những mô hình được triển khai ở Mỹ đều tập trung đến đối tượng hưởng lợi ích, nội dung hoạt động và hình thức thực hiện. Đồng thời thể hiện rõ vai trò của nhân viên CTXH TH cần có kỹ năng, tri thức về nền tảng mô hình thực hành CTXH TH như hợp tác, đánh giá, can thiệp, phòng ngừa và phát triển chuyên môn. Đây cũng là yêu cầu trong chuẩn mực thực hành CTXH TH hiện nay ở Mỹ.

Hiện nay tại Việt Nam hoạt động trợ giúp HS hiện nay dưới hình thức là các trung tâm tư vấn học đường hay tham vấn học đường. Có thể thấy rằng nếu tiếp cận từ mô hình CTXH tại Mỹ chúng ta nhận thấy cần phải có những biện pháp thay đổi để những hoạt động CTXH ở Việt Nam thật sự là mô hình CTXH TH.

1.1.4.2. Các nghiên cứu về mô hình trợ giúp học sinh gặp khó khăn

Tổng hợp lại, các nghiên cứu về CTXH TH trên thế giới có thể rút ra một số bài học kinh nghiệm về mô hình CTXH tại Việt Nam trong bối cảnh hiện nay.

Thứ nhất, việc xây dựng và phát triển mô hình CTXH TH ở Việt Nam thực sự là một nhu cầu bức thiết.

Thứ hai, trong hệ thống giáo dục hiện nay có sự giao thoa giữa các mô hình tư vấn tâm lý học đường, tham vấn học đường và CTXH TH.

Thứ ba, xác định vị trí, vai trò và nhiệm vụ của nhân viên CTXH TH trong trường học bằng hình thức tăng cường công tác tuyên truyền, quảng bá về các dịch vụ CTXH cho toàn bộ người dân trong cộng đồng và trường học.

1.2. Các nghiên cứu về công tác xã hội trường học đối với học sinh tại Việt Nam

1.2.1. Các nghiên cứu liên quan đến các vấn đề của học sinh

Điều đó chứng tỏ rằng, các nghiên cứu gần đây đều đề cập đến những vấn đề nảy sinh trong trường học đối với học sinh bao gồm: tình trạng áp lực, quá tải trong học tập; bạo lực học đường, bắt nạt, mâu thuẫn; thiếu hụt định hướng giá trị sống, thể hiện các hành vi lệch chuẩn, nghiện game, face book, ma túy, mang thai tuổi học đường, các mối quan hệ phức tạp tình bạn tình yêu, sức khỏe tâm thần, lo âu trầm cảm...[17,28,55]. Vì vậy, trong công cuộc cải cách và nâng cao chất lượng giáo dục, bên cạnh những thành tố trực tiếp như người dạy, nội dung chương trình đào tạo, sách

giáo khoa và tài liệu học tập, cơ sở vật chất, đổi mới hình thức kiểm tra đánh giá.

1.2.2. Các hoạt động hỗ trợ học sinh được áp dụng tại trường học hiện nay

Hoạt động tư vấn, tham vấn học đường

Các hoạt động tổ chức đoàn thể, xã hội

1.2.3. Nghiên cứu về vai trò của nhân viên công tác xã hội trường học tại Việt Nam

Hiện nay, các nghiên cứu về vai trò của nhân viên CTXH TH không chỉ đảm nhận hỗ trợ về tâm lý mà còn thực hiện nhiều vai trò khác như kết nối nguồn lực trong cộng đồng, vãng gia, nâng cao nhận thức cho cha mẹ, tổ chức các hoạt động tập thể (Phạm Thị Huyền Trang, 2012, tr162)

Quyết định, nghị định, thông tư

Đội ngũ nhân sự.

Mạng lưới dịch vụ CTXH

Nhận thức của xã hội về nghề CTXH

Hiện nay, nhận thức của xã hội về nghề CTXH ngày càng được lan tỏa và nhân rộng thông qua các hoạt động tuyên truyền, nâng cao kiến thức và kỹ năng về CTXH của các cơ sở đào tạo CTXH cũng như cơ sở cung cấp dịch vụ CTXH. Ngày 25 tháng 03 hàng năm được Thủ tướng quyết định là “Ngày CTXH Việt Nam”.

CHƯƠNG 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN, CƠ SỞ THỰC TIỄN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Các khái niệm công cụ

2.1.1. Mô hình

2.1.2. Công tác xã hội trường học

2.1.3. Mô hình công tác xã hội trường học

2.1.3.1. Các thành tố xây dựng mô hình công tác xã hội trường học

2.1.3.2. Nhân viên công tác xã hội tại trường học và phạm vi thực hành công tác xã hội trường học

2.1.3.3. Nguyên tắc hoạt động công tác xã hội trường học

2.1.3.4. Phạm vi đạo đức trong hoạt động CTXH TH

2.1.4. Trường trung học cơ sở

2.1.5. Học sinh

2.2. Lý thuyết vận dụng trong luận án

2.2.1. Lý thuyết hệ thống sinh thái

Lý thuyết hệ thống với sự nhấn mạnh vào việc hiểu mối tương quan giữa các hệ thống và môi trường và các tiểu hệ thống, đã cung cấp một mô hình CTXH TH với chức năng phòng ngừa và trị liệu nhằm hỗ trợ phù hợp với trọng tâm về con người trong môi trường của CTXH. Nghiên cứu này sẽ hình thành việc phối hợp các lĩnh vực của lý thuyết hệ thống và quan điểm sinh thái học đã đi sâu vào vấn đề các hệ thống hành vi khác nhau. Phương pháp tiếp cận về hệ sinh thái với mục tiêu là tập trung vào những trao đổi giữa con người và môi trường của họ.

2.2.2. Thuyết nhu cầu của Maslow

Thuyết nhu cầu của Maslow được tác giả áp dụng trong quá trình xây dựng mô hình CTXH TH đối với HS THCS. Tìm hiểu nhu cầu của các em, xem xét những nhu cầu nào chưa được đáp ứng và cần đảm bảo cho HS được tồn tại và phát triển một cách toàn diện và bền vững. Thông qua thang đánh giá các nhu cầu, tác giả cũng xem xét nhu cầu là quan trọng và cấp thiết cần tập trung ưu tiên giải quyết. Hướng tới hoạt động của mô hình CTXH đạt hiệu quả cao với mục tiêu là đối tượng HS với những các vấn đề gặp phải của các em.

2.2.3. Lý thuyết vai trò xã hội

Lý thuyết vai trò xã hội được tác giả vận dụng trong quy trình xây dựng mô hình CTXH TH với các yếu tố liên quan đến vai diễn, các cá nhân biết được các kì vọng và gắn với vai diễn của mình cho phù hợp với mong muốn của xã hội. Ví dụ vai trò của giáo viên hoặc học sinh, nhân viên CTXH TH. Nghiên cứu giúp chúng ta đưa ra được các thước đo để phân tích các vai trò xã hội ảnh hưởng tới hoạt động CTXH TH như thế nào. Và việc thực hiện vai trò có liên quan đến gia đình, nhà trường và cộng đồng là một việc làm rất có ý nghĩa quan trọng đối với cuộc sống của mỗi cá nhân. Khi họ thực hiện tốt vai trò của mình họ sẽ học được các kĩ năng đóng vai, phân biệt vai diễn và hợp với vai diễn của mình. Đồng thời có sự liên kết với nhau nhằm tạo ra những bước thay đổi trong hệ thống.

2.2.4. Lý thuyết về quản trị xã hội

Việc áp dụng lý thuyết Quản trị CTXH nhằm thực hiện quy trình xây dựng mô hình CTXH TH từ các bước cơ bản đến quá trình vận hành thử nghiệm các dịch vụ CTXH TH, vận dụng tính khả thi và bài học kinh nghiệm được rút ra. Trong nghiên cứu này quản trị CTXH là phương pháp chủ đạo trong quá trình lý luận và triển khai quy trình xây dựng mô hình CTXH TH đối với HS THCS.

2.3. Đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi học sinh trung học cơ sở

2.3.1. Đặc điểm phát triển thể chất của học sinh trung học cơ sở

Sự phát triển thể chất ở lứa tuổi học sinh trung học cơ sở

Sự thay đổi về điều kiện sống

2.3.2. Đặc điểm tâm sinh lý của học sinh trung học cơ sở

Sự phát triển về trí tuệ của học sinh THCS

Sự hình thành các mối quan hệ mới

Sự hình thành tự ý thức của học sinh THCS

Sự hình thành tình cảm ở lứa tuổi học sinh THCS

2.4. Phương pháp nghiên cứu

2.4.1. Phân tích tài liệu

2.4.2. Thảo luận nhóm

2.4.3. Phỏng vấn sâu

2.4.4. Trưng cầu ý kiến

2.5. Tuân thủ đạo đức trong nghiên cứu

CHƯƠNG 3
CƠ SỞ THỰC TIỄN XÂY DỰNG MÔ HÌNH CÔNG TÁC XÃ HỘI TRƯỜNG
HỌC ĐỐI VỚI HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ

1. Đặc điểm của trường Vân Canh

3.1.1. Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu

- *Trường THCS & THPT Nguyễn Bình Khiêm - Cầu Giấy*
- *Trường THCS Vân Canh Hoài Đức, Hà Nội*

3.1.2. Thực trạng chung các vấn đề gặp phải ở HS THCS tại địa bàn nghiên cứu

Nhằm đánh giá về nhu cầu và mong muốn của HS THCS về hoạt động CTXH TH người nghiên cứu đã tiến hành khảo sát gần 300 HS tại 2 trường THCS Nguyễn Bình Khiêm và trường THCS Vân Canh thành phố Hà Nội thu được một số kết quả sau:

Bảng 3.1. Các vấn đề chung của học sinh THCS

Nội dung	Bạo lực học đường		Bỏ tiết – trốn học		Tình bạn/Tình yêu tuổi học trò		Áp lực học tập		Nghiện game, internet, mạng xã hội		Sử dụng chất gây nghiện		Vấn đề khác	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Có	132	52.2	132	52.1	190	75.1	223	88.1	226	89.3	60	23.7	30	11.8
Không	121	47.8	121	47.9	63	24.9	30	11.9	27	10.6	193	76.3	223	88.2
<i>Tổng</i>	253	100	253	100	253	100	253	100	253	100	253	100	253	100

(Nguồn: Số liệu khảo sát học sinh THCS 10/2018)

3.1.2.1. Nghiện game, internet, mạng xã hội

3.1.2.2. Áp lực học tập

3.1.2.3. Tình bạn, tình yêu tuổi học trò

3.1.2.4. Tình trạng bỏ học - trốn học

3.1.2.5. Bạo lực học đường

3.1.2.6. Sử dụng chất kích thích

3.1.2.7. Các vấn đề khác

3.2. Nguyên nhân gây ra vấn đề gặp phải của học sinh THCS hiện nay

Từ thực trạng những vấn đề học sinh THCS gặp phải chúng tôi tổng hợp được

một số nguyên nhân trên cơ sở điều tra bằng bảng hỏi, thảo luận nhóm và phỏng vấn sâu:

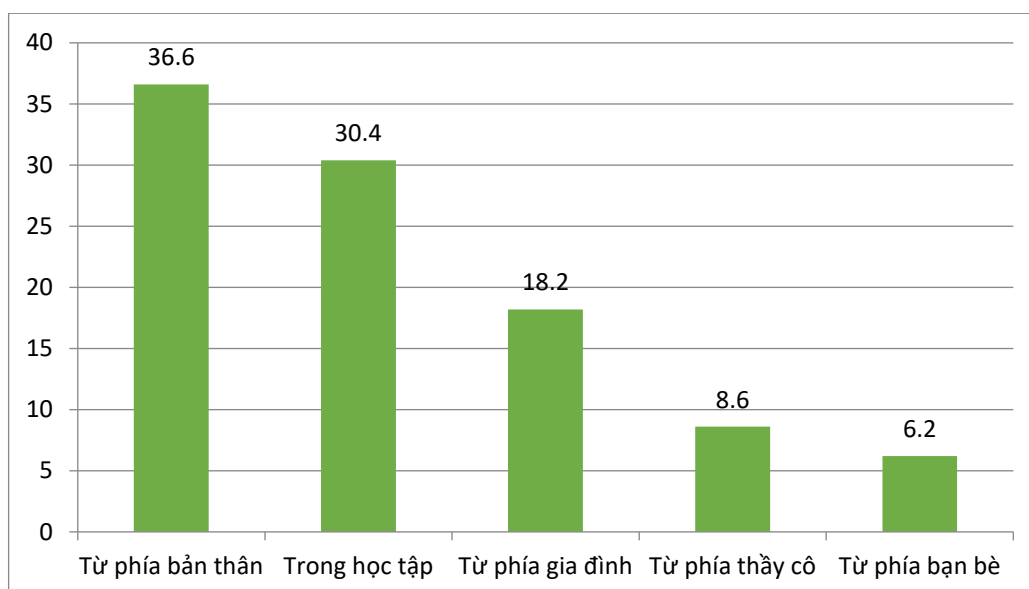
Bảng 3.7. Nguyên nhân vấn đề gặp phải của học sinh

Đối tượng Nguyên nhân	Học sinh		Giáo viên	
	N	%	N	%
Chương trình học nặng về kiến thức	70	46.6	50	50.0
Mối quan hệ giữa thầy/cô và học sinh	102	68.0	85	85.0
Cách xử lý vi phạm chưa nghiêm	64	42.6	100	56.0
Việc đánh giá học sinh chưa phù hợp	133	88.6	80	80.0
Mối quan hệ giữa nhà trường và gia đình còn lỏng lẻo	89	59.3	89	89.0
Do nhà trường chưa có phòng tư vấn tâm lý, công tác xã hội trường học	80	53.3	50	50.0
Nhà trường chưa có môn kỹ năng sống, giá trị sống dành cho học sinh	71	47.3	43	43.0
Tất cả nguyên nhân trên	79	52.6	45	45.0
Tổng	150	100	100	100

(Nguồn: Số liệu khảo sát học sinh THCS 10/2018)

3.3. Mức độ các khó khăn gặp phải của học sinh

Với câu hỏi: “*Nhìn chung em thấy đâu là lĩnh vực các em thường gặp nhất*” (sắp xếp theo mức độ ưu tiên 1 - 5, 1 là mức độ khó khăn nhất). Kết quả thu được như sau:

Biểu đồ 3.1. Sắp xếp khó khăn của HS theo thứ tự ưu tiên (Đơn vị %)

(Nguồn: Số liệu khảo sát học sinh THCS 10/2018)

3.4. Mức độ nhu cầu của HS THCS về phương thức tổ chức các hoạt động can thiệp trong trợ giúp đối với HS tại trường THCS

3.4.2. Nhu cầu của học sinh về hoạt động công tác xã hội tại trường học

- *Phòng tư vấn tâm lý*
- *Phòng công tác xã hội trường học*
- *Hoạt động kết hợp giữa CTXH và TLHD*
- *Hoạt động từ các câu lạc bộ*
- *Chia sẻ với thầy/cô chủ nhiệm lớp*

3.5. Mong đợi của học sinh, giáo viên và phụ huynh về mô hình CTXH TH

3.5.1. Mong muốn của học sinh về hoạt động CTXH TH

3.5.2. Mong muốn của giáo viên về hoạt động công tác xã hội trường học

3.5.3. Mong muốn của cha mẹ học sinh về hoạt động công tác xã hội trường học

3.6. Một số mô hình hoạt động Công tác xã hội trường học ở trường THCS tại thành phố Hà Nội

3.6.1. Mô hình tư vấn, tham vấn học đường

3.6.2. Mô hình hỗ trợ của các hoạt động tổ chức đoàn thể, xã hội và hệ thống văn phòng CTXH thuộc các trung tâm CTXH

3.6.3. Mô hình thực hành thực tập CTXH giữa cơ sở đào tạo CTXH và cơ sở thực hành là các trường học

3.7. Nhân lực và hiệu quả hoạt động công tác xã hội trường học hiện nay

3.7.1. Nhân lực về công tác xã hội trường học

3.7.2. Hiệu quả bước đầu của hoạt động công tác xã hội trường học

3.8. Cơ hội và thách thức đối với CTXH TH ở các trường THCS tại Hà Nội

3.8.1. Cơ hội

3.8.2. Thách thức

CHƯƠNG 4

ĐỀ XUẤT MÔ HÌNH CÔNG TÁC XÃ HỘI TRƯỜNG HỌC ĐỐI VỚI HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TẠI THÀNH PHỐ HÀ NỘI

4.1 Định hướng phát triển CTXH TH đối với học sinh trung học cơ sở tại thành phố Hà Nội

- a. Tăng cường các hoạt động thực hành CTXH tại các trường học*
- b. Kết nối nguồn lực từ cộng đồng tham gia, phối hợp cùng với trường học thúc đẩy hoạt động CTXH tại TH và là cầu nối giữa nhà trường - gia đình - xã hội*
- c. Đề cao tính hiệu quả trong các hoạt động hỗ trợ can thiệp*

4.2. Các nguyên tắc xây dựng mô hình

- 4.2.1 Nguyên tắc hiệu quả trong việc thực hiện các mục tiêu trường học an toàn*
- 4.2.2. Nguyên tắc kế thừa và phát triển*
- 4.2.3. Nguyên tắc kinh tế*
- 4.2.4. Nguyên tắc phù hợp với đặc điểm phát triển CTXH TH tại Hà Nội*
- 4.2.5. Nguyên tắc phù hợp với đặc điểm của trường THCS Vân Canh*
- 4.2.6. Nguyên tắc hội nhập khu vực và quốc tế*
- 4.2.7. Nguyên tắc đảm bảo tính pháp lý*
- 4.2.9. Nguyên tắc đảm bảo tính bền vững*

4.3. Đề xuất dự kiến mô hình CTXH TH

Tên mô hình: Mô hình CTXH TH và TLHĐ và sự liên kết giữa gia đình, cộng đồng và hệ thống TH trong việc hỗ trợ và giải quyết vấn đề cho HS

4.3.1. Cấu trúc mô hình

a. Mục tiêu mô hình

Sơ đồ 4.1. Định hướng hoạt động của mô hình công tác xã hội trường học đối với học sinh trung học cơ sở tại Hà Nội

4.3.2. Cơ cấu tổ chức

Các chủ thể tham gia vào mô hình có nhiều tổ chức và phân hệ cụ thể: Trong đó, các chủ thể quan trọng nhất là cơ sở trường học và cơ sở đào tạo CTXH

4.3.3. Cơ chế quản lý

4.3.4. Phương thức hoạt động, quy trình vận hành

4.3.5. Nguồn lực thực hiện

- 4.3.6. Chức năng và nhiệm vụ của mô hình
- Chức năng giáo dục - tuyên truyền
  - Chức năng phòng ngừa
  - Chức năng, trị liệu, phục hồi
  - Chức năng liên kết, kết nối
  - Chức năng phát triển

4.4. Giải pháp thực hiện mô hình

4.5. Khảo nghiệm mô hình

4.5.1. Khảo sát mô hình và các hình thức hoạt động

4.5.2. Thực nghiệm

Thời gian tiến hành: từ tháng 10/2017 đến 10/2019

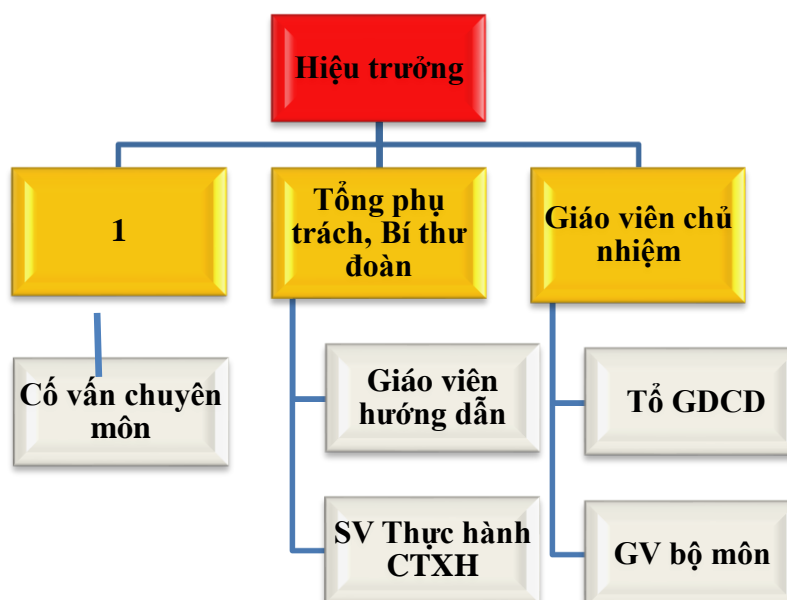
Địa điểm: Trường THCS Vân Canh

Kế hoạch

4.5.3. Xây dựng phòng Công tác xã hội trường học THCS Vân Canh - Hoài Đức - Hà Nội

4.5.4. Nguồn lực thực hiện

4.5.5. Cơ cấu nhân sự

Sơ đồ 4.4: Cơ cấu nhân sự phòng CTXH trường THCS Vân Canh.

4.5.6. Hình thức quản lý:

4.5.7. Kinh phí hoạt động

Chức năng hoạt động

Nhiệm vụ của các bên tham gia

- Các phương pháp vận dụng trong hoạt động hỗ trợ học sinh tại trường

THCS Vân Canh

+ Phương pháp công tác xã hội cá nhân

+ Phương pháp CTXH nhóm

Các nguyên tắc thực hiện trong quá trình trợ giúp bao gồm:

Kết quả thử nghiệm

Kết quả đánh giá về sự tham gia của các em trong các hoạt động của phòng CTXH

a. Thăm dò về sự thay đổi của nhóm học sinh từ khối lớp 6,7,8 và học sinh lớp 9 thông qua các phương pháp CTXH cá nhân và nhóm tiếp cận và hỗ trợ HS.

b. Thăm dò thông qua phỏng vấn, trao đổi

Các chỉ số đánh giá mô hình

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

Qua nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn về mô hình CTXH TH đối với HS THCS tại thành phố Hà Nội, luận án đưa ra một số kết luận trong khuôn khổ nghiên cứu như sau:

Trường THCS Vân Canh, Hoài Đức, Hà Nội đánh giá cao hiệu quả hoạt động của mô hình CTXH TH với các cách pháp tiếp cận CTXH như phương pháp CTXH cá nhân, CTXH nhóm, tham vấn, ... nhằm nâng cao kiến thức và kỹ năng cho HS tự giải quyết các khó khăn, căng thẳng, khủng hoảng tạm thời về tâm lý, phát huy tiềm năng, năng lực học tập của bản thân. Bảo vệ HS trước nguy cơ bị xâm hại, bị bạo lực, phòng tránh các tệ nạn xã hội... giúp các em tự tin và phát huy điểm mạnh của mình. Giúp thầy cô giáo hiểu rõ hơn về HS của mình về những vấn đề mà các em đang gặp phải, hiểu các em bằng cách là đặt mình vào vị trí của các em để có sự thấu hiểu, chia sẻ và song hành với các em.

Qua thực tế tại trường THCS Vân Canh, còn thiếu cơ sở vật chất lẫn cơ sở hạ tầng. Nhà trường rất muốn được áp dụng các hoạt động hỗ trợ HS nhưng bản thân

nhà quản lý cũng chưa rõ về CTXH TH như thế nào? Phải làm như thế nào? Và bắt đầu từ đâu? Giáo viên cũng chưa nắm rõ kiến thức và kỹ năng về CTXH TH nếu có cũng chỉ qua trên các phương tiện truyền thông hoặc các hoạt động có sự phối kết hợp với các dự án liên quan đến các vấn đề bảo vệ trẻ em...

2. Khuyến nghị

2.1. Đối với các trường THCS

2.2. Đối với cơ sở đào tạo CTXH

2.3. Đối với trường THCS

3. Hạn chế của nghiên cứu

Mỗi nghiên cứu khoa học luôn không thể tránh khỏi những hạn chế. Luận án còn tồn tại những hạn chế sau:

Thứ nhất, do Luận án mới chỉ ở hình thức từ thực tiễn của bản thân là một giáo viên hướng dẫn thực hành với mong muốn được triển khai các hoạt động thực hành CTXH tại TH, giúp các trường hiểu rõ và biết cách kết nối vận dụng các kiến thức và kỹ năng của CTXH trong việc hỗ trợ HS tại trường nên tính thuyết phục của Luận án chưa được cao.

Thứ hai, do các văn bản, chính sách liên quan đến CTXH TH mới chỉ áp dụng tùy ở một số trường có điều kiện về cơ sở vật chất và cơ sở hạ tầng như trường ngoài công lập - tự chủ về tài chính, đối với các trường công lập thì gặp khó khăn hơn. Điều này tạo ra những rào cản trong quá trình phân tích một cách kỹ lưỡng, rõ ràng về chức danh của nhân viên CTXH trong TH.

Thứ ba, về phương pháp chọn mẫu dựa trên mối quan hệ với các thầy cô, kết hợp với sinh viên thực hành xuống trường triển khai các hoạt động nên tính đại diện và độ tin cậy của thông tin còn hạn chế.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Frances Crawford¹, Nguyen Thu Ha², Dang Thi Huyen Oanh³ (2017) An Australian Model of School Social Work and Possible Applications to the Vietnamese Education System- Mô hình công tác xã hội trường học tại Úc và những bài học kinh nghiệm cho Việt Nam, *Kỷ yếu hội thảo quốc tế Giải pháp phát triển công tác xã hội trường học ở Việt Nam* NXB Lao động xã hội tr36-42
2. Nguyễn Thu Hà, Đặng Thị Huyền Oanh (2018) The collaboration between school social workers and teachers in meeting mental health needs of student: a literature review, *Kỷ yếu hội thảo khoa học quốc tế tâm lý học đường lần thứ 6*, NXB Đại học Sư phạm tr.112-120
3. Nguyễn Thanh Bình, Vũ Thị Kim Dung, Nguyễn Thị Mai Hồng, Đặng Thị Huyền Oanh (2019) *Công tác xã hội với gia đình, cộng đồng và hệ thống nhà trường* NXB Giáo dục Việt Nam.
4. Oanh, D. T. H. (2021). Recommendation of School Social Work Activities to Address Students Issues in Vietnam. *Children and Teenagers*, 4(3), 11-17
5. Đặng Thị Huyền Oanh, Nguyễn Thanh Bình, Thực hành công tác xã hội trường học của sinh viên Khoa Công tác xã hội trường Đại học Sư phạm Hà Nội hiện nay, *Tạp chí khoa học trường Đại học Sư phạm Hà Nội – ISSN 2354-1075 Volume 66, Issue4, 2021 tr.141-146*

---

¹ New England University, Australia

² Hanoi National University of Education, Vietnam

³ Hanoi National University of Education, Vietnam